

Милица Илић, дипл.правник – спец.

Академија струковних студија Јужна Србија, Одсек Висока пословна школа Лесковац

DOI: 10.5937/turpos0-43945

UDK: 338.486.22:347.72.02(497.11)
340.134:338.48(497.11)

ОСНИВАЊЕ ТУРИСТИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ У ПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ESTABLISHMENT OF A TOURIST AGENCY UNDER THE LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Анстракт: Главни носиоци правних послова у туристичкој делатности су туристичке агенције. Туристичка агенција ради продаје својих услуга ступа у правне односе са својим клијентима као и са другим туристичким агенцијама и организацијама. Она својим пословањем ствара бројне правне последице. Правно уређење њиховог оснивања и пословања је неопходно због правне сигурности. Законом о туризму Републике Србије прецизно је одређен поступак оснивања туристичких агенција као и услови које туристичка агенција треба да испуни уколико жели да послује. При томе она треба да задовољи и све услове у самом пословању који проистичу из других законских аката који се односе на пословање и привреду. У овом раду се посматра оснивање туристичких агенција у Републици Србији, тако што је детаљно сагледан поступак оснивања туристичких агенција, као и услови које треба да испуне, а пажња се посвећује и специфичностима које се јављају у пракси приликом њиховог оснивања.

Кључне речи: оснивање туристичке агенције, Закон о туризму, Регистар туризма.

Abstract: The main bearers of legal affairs in the tourism industry are travel agencies. To sell its services, the travel agency enters into legal relations with its clients as well as with other travel agencies and organizations. It produces numerous legal consequences with its operations. Normative regulation of their establishment and business is necessary for legal certainty. The Law on Tourism of the Republic of Serbia precisely defines the procedure for establishing tourist agencies as well as the conditions that a tourist agency must fulfill if it wants to do business. At the same time, it should satisfy all the conditions in the business itself that arise from other legal acts related to business and the economy. This paper examines the establishment of travel agencies in the Republic of Serbia, by looking in detail at the procedure for establishing travel agencies, as well as the conditions they must fulfill, and attention is also paid to the specifics that arise in practice during their establishment.

Keywords: establishment of a tourist agency, Law on Tourism, Register of Tourism.

Увод

У привреди сваке земље туризам као привредна грана заузима важно место. Нормативна активност државе у регулацији туристичке делатности је изузетно важна. Историјски, туристичка делатност је била регулисана обичајима и узансама, али са експанзијом туризма, државе најчешће уређују ова питања изворима права. У праву Републике Србије, туристичка делатност је регулисана законима и подзаконским актима, али и узансама у туризму. Основни извор права је Закон о туризму, у даљем тексту ЗОТ (Закон о туризму РС, Службени гласник РС, бр. 17/2019).

Настанак туристичких агенција везан је уопштено за развој путовања, али док путовање може егзистирати без туристичке агенције, туристичка агенција не може без путовања: оно је њен основни део који условљава и њен настанак, њену делатност и постојање. (Вуконић, 2003: 42).

Главни носиоци правних послова у туристичкој делатности су туристичке агенције. С обзиром да се туристичке агенције баве различитим пословима у оквиру туристичке делатности, постоји и пуно дефиниција туристичких агенција у литератури. Klatt и Fisher дефинишу туристичку агенцију као оно привредно друштво које услуге трећих предузећа потребних за путовање и боравак, нуди туристима, или те услуге нуди у посебним комбинацијама као нове „сопствене услуге“. (Klatt, Fisher, 1961:17). Вуконић истиче да то туристичка агенција привредна организација чија се основна делатност састоји од организовања и продаје путовања и боравак те пружању услуга путницима и учесницима туристичког промета. (Вуконић, 2003:48). Миленовић истиче једноставнију дефиницију према који су то специјализоване организације за организовање туристичких путовања и пружање других туристичких услуга. (Миленовић, 2009:299).

Законом о туризму Републике Србије одређено је да је туристичка агенција привредно друштво, предузетник или друго правно лице које обавља делатност туристичких агенција у складу са законом. Она обавља делатност организовања, понуде, продаје и реализовања туристичких путовања као и других услуга из ове области (ЗОТ Члан 3. ст.1, тачка 27. и члан 46. ст. 1. 2019). Друго правно лице које може да обавља делатност туристичке агенције може бити установа, задруга, удружење, јавно предузеће или друго правно лице. Увидом у Регистар туризма Агенције за привредне регистре, утврђује се да је најчешће туристичка агенција организована у форми друштва са ограниченом одговорношћу. Претпоставка је да је овај облик привредног друштва најчешћи због услова за његово оснивање и минимални износ оснивачког капитала од 100 динара, као и ограничене одговорности чланова друштва (Члан 145. и члан 139. Закона о привредним друштвима, Службени гласник РС, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021).

Прва туристичка агенција на подручју Републике Србије је основана у Београду, 1923. године. Носила је назив „Путник“. Била је основна у форми акционарског друштва, са Министарством трговине и индустрије као главним акционаром. (Крајчевић, 1998). Поред послова продаје карата за путовања, као и организовања путовања, она је обављала и послове од општег државног односно друштвеног интереса, односно обављала је и послове данашње туристичке организације. Данас, на подручју Републике Србије имамо бројне туристичке агенције. Према подацима Агенције за привредне регистре у Републици Србији тренутно има 1127 регистрованих туристичких агенција (Агенција за привредне регистре, 2023). За разлику од прве туристичке агенције „Путник“, форма акционарског друштва је ретка и обично се везује за привредне

субјекте које имају већи обим пословања, те послови из домена туристичких агенција су један од послова којим се баве.¹

Делатност туристичких агенција је веома значајна у остваривању циљева који су постављени пред туристичком привредом једне земље. (Миленовић, 2009: 300). Правни статус туристичке агенције се мењао са развојем њеног пословања. На почетку су туристичке агенције обављале делатности које су превасходно биле везане за посредовање у туристичком промету. Њихов основни задатак је био да пружи помоћ и олакша припрему и извођење путовања. Како је већина послова била везана за путовање, у овом периоду је присутнији назив – путничка агенција. (Спасић, Павловић, 2018: 4). Са даљим развојем, након Другог светског рата, уз посредничку делатност, туристичке агенције све више обављају организациону делатност и постају туристичке агенције какве имамо данас. У том смислу оне, поред своје класичне делатности која се раније односила на обављање само агенцијске делатности прибавиоца појединачних услуга, врше и делатност организатора путовања и боравка.

Поступак оснивања туристичке агенције у Републици Србији

Привредни субјект који жели да послује као туристичка агенција, мора бити регистрован најпре у надлежном статусном регистру у некој од законском предвиђених форми. Агенција за привредне регистре је надлежна за регистрацију свих привредних субјеката.

Без обзира на форму оснивања, туристичка агенција може да обавља своју делатност само уколико је регистрована у одговарајућем регистру. У праву Републике Србије, Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне

регистре регулисан је поступак регистрације туристичких агенција у посебном регистру за туризам – Регистру туризма (Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Службени гласник РС, бр. 99/2011, 83/2014, 31/2019 и 105/2021). Овај закон предвиђа да поступак регистрације започиње подношењем регистрационе пријаве Агенцији за привредне регистре непосредно или поштом. Постоји и могућност електронске пријаве преко апликације за пријем електронске пријаве. Подносилац пријаве је лице које је овлашћено за заступање туристичке агенције као привредног субјекта.

Подносилац регистрационе пријаве, најчешће подноси пријаву попуњавајући већ одштампан, прописан образац, али не постоји искључива обавеза пријаве на прописаном обрасцу, тако да подносилац регистрационе пријаве може и у слободној форми поднети захтев за регистрациону пријаву, с тим што је неопходно да наведе да се пријава подноси Регистру туризма, одреди шта се региструје, наведе личне податке о лицу које подноси захтев и прецизира како ће одлука по поднетом захтеву бити достављена лицу које подноси регистрациону пријаву. Регистрациону пријаву потписује лице које подноси пријаву – заступник туристичке агенције. Одредбом члана 18. став 1. тачка 2. Закона о регистрацији привредних субјеката, прописано је да регистрациону пријаву за регистрацију података и промене података из члана 6. овог Закона, подноси лице овлашћено за заступање привредног субјекта. Уз регистрациону пријаву се прилаже и одговарајућа документација, у зависности од тога која врста туристичке агенције се оснива.

Регистар туризма је дужан да у року од 5 радних дана одлучи да ли регистрациону пријава задовољава прописане услове. Регистратор доноси решење да је пријава усвојена, под условом да је регистрациона пријава исправна. Када су испуњени сви услови, регистратор доноси решење

¹ На пример: Саобраћајно предузеће Ластва, Београд, која обавља послове туристичке агенције као организатор туристичког путовања.

да је пријава усвојена. Уколико регистратор не одлучи о регистрационој пријави у периоду од 5 дана, сматраће се да пријава задовољава услове и да је усвојена (Члан 15. и Члан 19. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре). Све одлуке у овом поступку су и јавно доступне преко веб странице Агенције за привредне регистре.

Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре одређује да уколико пријава не испуњава услове, регистратор ће донети решење којим се одбацује пријава. Овде се разликују две ситуације. Ако се решење којим се одбацује пријава доноси из разлога који су такви да се не могу превазићи – да Регистар туризма нема овлашћења да спроводи поступак; достављени акти и наводи се не могу регистровати, или су већ евидентирани у бази регистра, односно регистрација би била у колизији са другим законом или актом овлашћеног органа, решењем којим се пријава одбацује се поступак апсолутно окончава. Међутим, уколико се решење којим се пријава одбацује доноси из разлога који се могу превазићи – да пријава није поднета од стране лица које има овлашћење; да нема неопходне акте који су предвиђени за регистровање; да подаци из пријаве не одговарају актима из прилога; ако већ започет поступак или већ постоји привредни субјект у регистру који је евидентиран под тим именом, или је име већ резервисано; није достављена прописана накнада која је предвиђена за подношење захтева за регистрацију, онда Агенција за привредне регистре у том решењу прецизира који услови нису испуњени, остављајући рок од 30 дана да се исправи односно допуни регистрациона пријава. Подносилац пријаве је дужан да поново достави уредан захтев за регистрацију.

Поступак по жалби је регулисан Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре. Против одлуке регистратора о проднетој пријави, лице које је поднело захтев за регистрацију

има право да изјави жалбу. Жалба се може изјавити у року од 30 дана од датума када је одлука објављена. Жалба се изјављује Министарству трговине, туризма и телекомуникација. Министар је овлашћен да донесе одлуку о жалби, уважавајући рок од 30 дана од када је жалба примљена. Чланом 32. Закона о поступку регистрације за привредне регистре, наводи се да се након окончања жалбеног поступка може водити управни спор, а као последња инстанца Врховни касациони суд може поступати поводом захтева за преиспитивање одлуке након окончања управног спора.

Оснивање туристичке агенције као организатора туристичког путовања

Према врсти послова које обавља, Закон о туризму Републике Србије, одређује да се туристичка агенција може основати као организатор путовања, или као посредник у продаји туристичких путовања. Уважавајући ову поделу, иако је поступак оснивања исти, за оснивање туристичке агенције се подносе различите пријаве.

Туристичке агенције као организатори путовања имају посебну улогу. Њихова делатност је усмерена на повезивање сопствених услуга са услугама других давалаца услуга, чиме се више појединачних услуга повезују у целину, и нуде кориснику услуге за једну укупну цену (Ћирић, 1984: 205). Као други назив за туристичку агенцију као организатора туристичког путовања у пракси као и у литератури често се наводи други назив „турбооператер“. (Спасић, Павловић, 2018; Чавлек, 1998).

Туристичка агенција као организатор путовања може да организује туристичка путовања, нуди и продаје туристичке аранжмане, брине се о њиховом спровођењу. Пружа и друге услуге које су карактеристичке за туристичку делатност, а које су такстативно наведене чланом 52. ЗОТ. Овим Законом је изричито одређено да туристичких путовања у земљи и

иностранству, односно њихово организовање, спровођење и продају, као и путовања ученика и студената у иностранство са циљем стручног усавршавања или учења страног језика односно њихово организовање, спровођење и продају, може реализовати туристичка агенција која се бави пословима организатора путовања, само уколико има прописану лиценцу за организатора туристичког путовања. (ЗОТ Члан 53. ст.1 и ст.2 2019). Овлашћење за издавање лиценце има Регистратор туризма, који у форми решења издаје лиценцу на период од три године. Да би добила лиценцу туристичка агенција је дужна да испуни више законом предвиђених услова које можемо поделити у три групе. Прву групу чине услови који су везани за лице које је запослено у туристичкој агенцији. Наиме, лице које ради у туристичкој агенцији, мора бити у радном односу код агенције, и да при том испуњава критеријуме предвиђене за руководиоца агенције а који се односе на образовање и радно искуство. Такође је неопходно да запослено лице нема изречену меру забране обављања делатности, што се у пракси потврђује уверењем државног органа. Другу групу чине услови који се односе на саму туристичку агенцију и њено пословање. Потребно је да туристичка агенција активно послује, што потврђује Привредни суд издавањем потврде да туристичка агенција није у ликвидацији или стечајном поступку. Обавеза туристичке агенције је да има важећу лиценцу, односно да јој лиценца није одузета у претходне три године. Трећу групу чине услови који се односе на финансијска средства. Туристичка агенција је обавезна да депонује код банке прописан новчани износ који зависи од категорије лиценце, као и да има и гаранцију путовања, односно полису осигурања за случај штете. Лиценца се може обновити или променити, уз поштовање рока од 35 дана, пре протек крајњег рока на који је лиценца издата.

Правилником о условима и начину рангирања лиценце организатора путовања у различите категорије, начину промене категорије лиценце, садржини захтева за издавање и обнављање лиценце, као и о условима и начину издавања свечане форме лиценце, уведено је разликовање лиценци у зависности од места реализовања туристичких путовања (Члан 3. Правилника о условима и начину рангирања лиценце организатора путовања у различите категорије, начину промене категорије лиценце, садржини захтева за издавање и обнављање лиценце, као и о условима и начину издавања свечане форме лиценце, Службени гласник РС, бр. 81/2019, 137/2020, 62/2021, 74/2021). Наиме, за све послове који се односе на организовање, спровођење и продају туристичких путовања у земљи и иностранству издаје се једна врста лиценце – категорија А, а за послове који се односе на туристичких путовања која се спроводе у земљи, издаје се лиценца категорије Б. Организатор путовања који има Б категорију лиценце, поред послова који се односе на туристичка путовања која се спроводе у земљи, има могућност да уговори услугу која обухвата само једно ноћење, и то у ограниченом временском периоду од 48 часова, у земљама са којима се граничи Република Србија. Наведеним Правилником је детаљно прописана и документација којом подносилац пријаве доказује испуњеност услова за добијање лиценце, коју издаје Регистар туризма.

За сваку категорију лиценце прописана је одговарајућа висина лимита покрића гаранције путовања и најнижи износ депозита. Туристичка агенција као организатор путовања је дужна да обезбеди гаранцију путовања чија висина зависи од категорије лиценце и висине промета. Уколико се услед доброг пословања повећа висина промета који остварује туристичка агенција, или се промени категорија лиценце, онда је туристичка агенција дужна да обезбеди нову гаранцију

(Члан 5. Правилника о врсти, висини и условима гаранције путовања, висини депозита у зависности од категорије лиценце, начину активирања, намени средстава, као и о другим условима које мора да испуни организатор путовања, Службени гласник РС, бр. 124/2020, 137/2020, 62/2021, 64/2021.– исправка). У пракси, ово подразумева да заступник туристичке агенције Регистратору туризма поднесе пријаву за промену података из регистрационе пријаве. Најнижи износ депозита је 500 евра у динарској противвредности уколико се ради од лиценци Б, односно 2.000 евра у динарској противвредности за лиценцу са категоријом А.

Лиценца у свечаној форми није обавезна, али на захтев туристичке агенције као организатора путовања, Регистратор туризма ће издати лиценцу у свечаној форми. Лиценца у свечаној форми служи као доказ да туристичка агенција има важећу лиценцу и уобичајно се поставља у седишту агенције на место видљиво клијентима.

За сваку штету која настаје неизвршавањем, односно непоштовањем уговорених обавеза, туристичка агенција која је организатор путовања са лиценцом, мора имати гаранцију путовања чији је циљ надокнада штете. Гаранција путовања односи се и на случај инсолвентности организатора путовања. Гаранцију путовања – банкарску гаранцију или уговор о осигурању, као и предвиђен депозит, туристичка агенција која је организатор путовања дужна је да има током целог периода трајања лиценце, с тим да се она користи независно од времена спровођења путовања. Ради веће правне заштите путника, у овој регистрационој пријави је обавезно доставити и податке о депозиту, који се одређује у зависности од категорије лиценце.

Гаранција путовања има изузетан значај за заштиту интереса корисника услуга и зато се тај услов, који се мора испунити да би се добила лиценца, прецизира и законским и подзаконским

актима. (Вујисић, Мићовић, 2016: 60). Правила о гаранцији путовања унета су у наше законодавство под утицајем Европске уније, Директивом ЕУ 2006/123 која се односи на услуге на унутрашњем тржишту (Directive 2006/123/EC, 2006).

Туристичка агенција која обавља послове организатора путовања обавезна је да сачини опште услове путовања и програм путовања. За ове документе је обавезана писмена форма. Организатор путовања је дужан да приложи полису осигурања и да сачини Опште услове пословања и да их приложи уз захтев за регистрацију, са датумом утврђивања и важења. (ЗОТ, члан 68. став 1 тач.2 2019). Почетак важења полисе осигурања и почетак важења општих услова путовања треба да буде усклађен. Општи услови путовања морају имати печат агенције и потпис одговорног лица. Примерак Општих услова путовања се прилаже у електронској форми (пдф формат на CD-у или флеш меморији) и писаном облику. Чињеница да Закон о туризму прописује садржај општих услова путовања, као и план путовања са којима путник мора бити упознат, изражава намеру законодавца да заштити клијента коме туристичка агенција пружа услугу.

Увидом у одлуке Регистратора туризма, утврђено је да постоји велики број одлука Регистратора туризма којима се утврђује неиспуњавање неког од прописаних услова за издавање лиценце. Један од њих је Закључак ВТ 36-1-2011 од 24.01.2011. године, према коме подносилац регистрационе пријаве није испунио више услова који се односе на радно искуство руководиоца, уверење државног органа о непостојању мере забране обављања делатности, као и на Опште услове путовања. У овом закључку је остављена могућност подносицу захтева за издавање лиценце да пријаву исправи и допуни потребном документацијом, под претњом да ће се услед пропуштања захтев бити одбачен (Закључак Регистра туризма ВТ 36/2011 од 24.01.2011. године).

Оснивање туристичке агенције као посредника у продаји туристичког путовања

Туристичка агенција као посредник у путовању представља трговца, који на професионалној основи трајно и стручно пружа услуге уобичајне у туристичком промету (Радовић, 2015: 365). Основна делатност туристичке агенције као посредника путовања је закључивање уговора у име и за рачун путника. Посредник је повезан са организатором путовања, тако што продаје путовање које спроводи организатор путовања. Туристичка агенција као посредник путовања не организује путовање нити закључује уговоре са појединачним даваоцима услуга у циљу реализације путовања, већ закључује уговор о организовању путовања са другом туристичком агенцијом – организатором путовања у име и за рачун путника (Вујисић, Мићовић, 2016:160). Чланом 81. став 1. ЗОТ је одређено да је неопходно да посредник има закључен споразум о посредовању са организатором путовања чије путовање нуди и продаје. Организатор путовања нуди и продаје путовање под истим критеријумима као туристичка агенција која организује путовање.

За туристичку агенцију као посредника у продаји туристичког путовања се у пракси чешће користи други назив „субагент“. Напред је наведен поступак оснивања туристичких агенција без обзира да ли оснива туристичка агенција као организатор путовања, или туристичка агенција као посредник у продаји туристичких путовања. Тако да пре него што почне да обавља делатност, посредник је обавезан да се региструје у Регистру туризма. Поступак се покреће подношењем захтева Регистру туризма за упис туристичке агенције посредника ради продаје туристичког путовања у Регистар туризма, који, уколико су испуњени сви услови, издаје решење о регистрацији. За оснивање туристичке агенције посредника није потребна лиценца.

Послови који чине туристичку делатност туристичке агенције посредника, односно појединачне услуге које он може да уговара су различите и тичу се туристичког путовања. Могу да се односе на транспорт путника, излете и разгледања, посете сајмовима и другим манифестацијама. Обезбеђивање услуга које су део туристичке професије, као и услуге које се тичу путних исправа, осигурања, мењачних послова, али и осталих услуга у вези са путовањем и смештајем путника и угоститељских услуга (ЗОТ 52, 2019).

Услови за обављање пословања туристичке агенције

Како би обављала послове туристичке агенције, неопходно је испуњење услова који се односе на техничку и кадровску опремљеност.

Уз регистрациону пријаву, подносилац пријаве дужан је да достави доказе о испуњености услова који се односе на техничку опремљеност и кадровску способност. Доказ о својини пословног простора или уговор о закупу, у случају да је пословни простор у коме ће се обављати посао туристичке агенције, узет у закуп. Простор у коме послује туристичка агенција је њено место пословања те тај простор мора имати искључиво ту намену. Неопходно је да буде адекватно опремљен. Ближи услови у погледу уређења и опремања простора, односно места пословања, туристичке агенције у коме се обавља туристичка делатност одређени су Правилником о техничкој опремљености простора туристичке агенције (Правилник о техничкој опремљености простора туристичке агенције, Службени гласник РС, број 35/2022). Када се пословање туристичке агенције обавља искључиво електронским путем, докази који се односе на пословни простор се не достављају.

Одредбом члана 51. Закона о туризму, предвиђено да у месту из кога врши пословање туристичка агенција је обавезна да има руководиоца са пуним радним

временом и које испуњава услове прописане одредбом члана 51. ст. 2 ЗОТ: говори српски језик, познаје један страни језик, има вишу стручну спрему туристичког, економског или другог друштвеног смера за рад код организатора путовања, односно средње образовање у трајању од четири године друштвеног усмерења за рад код посредника. За ангажовање у туристичкој агенцији организатора путовања лице мора да има радно искуство у делатности туризма и то од три године, док је за рад код туристичке агенције посредника обавезно радно искуство једну годину. Докази који служе да испуњење ових услова су: уговор о раду, диплома о завршеном школовању (оригнал или оверена копија), радна књижица или оверена изјава о поседовању траженог искуства. Такође је неопходно поставити доказ да руководиоцу није изречена мера забране вршења делатности, позива и дужности – уверења државног органа о неосуђиваности и кажњавању.

Поступак брисања туристичке агенције

Уколико туристичкој агенцији која је организатор путовања престане да важи лиценца која јој је издата, она престаје са радом и брише се из Регистра туризма, и том приликом се не спроводи посебан поступак. Као први разлог за брисање туристичке агенције из Регистра туризма, Закон о туризму наводи протек рока на који је лиценца издата. Лиценца ће престати да важи у случају да је одузета, као и у случају брисања те туристичке агенције као привредног субјекта из надлежног Регистра. (ЗОТ, члан 62 2019). Са престанком важења лиценце брисање туристичке агенције се врши по службеној дужности и без доношења посебног документа.

Носилац лиценце је такође овлашћен да поднесе захтев за престанак важења лиценце. Носилац лиценце може да поднесе захтев, односно регистрациону пријаву, ради брисања туристичке аген-

ције организатора путовања из регистра туризма, уколико према њој у том тренутку не тече поступак за одузимање лиценце. Регистратор доноси акт о брисању уколико је достављена наведена потврда и уплаћена прописана надокнада.

Код туристичке агенције посредника, поступак брисања се започиње достављањем захтева за брисање туристичке агенције посредника Регистратору туризма. С обзиром да за пословање туристичке агенције посредника није потребна лиценца, регистратор доноси акт о брисању уколико захтев за брисање уредан и уколико је приложена уплатница са прописаним износом надокнаде.

Закључак

Данас се као део туристичке делатности јављају многи привредни субјекти, али се туристичке агенције издвајају као главни носилац. Са развојем туризма, развијале су се и туристичке агенције: од посредника до организатора путовања; од класичних привредних субјеката до специјалних привредних субјеката који се уписују у посебан регистар.

Поступак оснивања туристичких агенција у праву Републике Србије је исти за све туристичке агенције, и у надлежности је Агенције за привредне регистре. Агенцији за привредне регистре се подносе различите регистрационе пријаве у зависности од врсте туристичке агенције. У зависности од тога да ли туристичка агенција послује као организатор путовања или као посредник, зависе и услови које је туристичка агенција дужна да испуни. Без обзира на ову поделу, све туристичке агенције су дужне да испуне услове који су везани за пословни простор, техничке услове и кадровску опремљеност.

Због бројних последица које може да произведе, оснивање и пословање туристичких агенција је изузетно важно за привреду сваке земље. Уколико неко жели да оснује туристичку агенцију законом је одређен поступак оснивања као и

неопходни услови. Бројне одредбе Закона о туризму, које су услови за оснивање туристичке агенције, су ту са циљем да заштите клијенте – путнике. Стручност и искуство руководиоца и особља у туристичкој агенцији, поседовање уверења о неосуђиваности и кажњавању, штите клијенте као и друге организације. Правна сигурност је обезбеђена и обавезном лиценцом за организатора путовања, а гаранција солвентности и полиса осигурања због надокнаде евентуалне штете.

Литература

- Агенција за привредне регистре (2023), [online]. Доступно на: <https://www.apr.gov.rs/registri.2017.html> [13.03.2023].
- Агенција за привредне регистре РС, Закључак Регистра туризма, БТ 36/2011 од 24.01.2011. године.
- Вуконић, Б., (2003) *Туристичке агенције*, Загреб: Микрорад доо.
- Вујисић, Д., Мићовић, А., (2016) *Туристичко право*, Врњачка бања: Факултет за туризам и хотелијерство у Врњачкој бањи, Универзитет у Крагујевцу.
- Directive 2006/123/EC, *Official Journal of the European Union* [online]. Доступно на: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/123/oj> [20.03.2023].
- Закон о туризму, *Службени гласник РС*, бр. 17/2019.
- Закон о привредним друштвима, *Службени гласник РС*, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021.
- Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, *Службени гласник РС*, бр. 99/2011, 83/2014, 31/2019 и 105/2021.
- Klatt, H., Fisher, J., (1961) *Die Gesellschaftsreise*, В. :Carl Heymanns Verlag
- Крајчевић, В., (1998) *Путник – акционарско туристичко друштво: 75 година у туризму*, Београд: „Путник“.
- Миленовић, Д., (2009) *Пословно право*, Ниш: Правни факултет, Универзитет у Нишу.
- Правилник о садржини Регистра туризма и документацији потребној за регистрацију и евиденцију, *Службени гласник РС*, бр. 55/2012, 4/2016, 81/2019, 13/2020, 62/2021.
- Правилник о условима и начину рангирања лиценце организатора путовања у различите категорије, начину промене категорије лиценце, садржини захтева за издавање и обнављање лиценце, као и о условима и начину издавања свечане форме лиценце, *Службени гласник РС*, бр. 81/2019, 137/2020, 62/2021, 74/2021.
- Правилник о врсти, висини и условима гаранције путовања, висини депозита у зависности од категорије лиценце, начину активирања, намени средстава, као и о другим условима које мора да испуни организатор путовања, *Службени гласник РС*, бр. 124/2020, 137/2020, 62/2021, 64/2021.- исправка.
- Правилник о техничкој опремљености простора туристичке агенције, *Службени гласник РС*, број 35/2022.
- Радовић, В., (2015) Посреднички уговор о путовању, *Право и привреда*, 4-6/2015, стр. 362-392.
- Спасић, В., Павловић, Д., (2018) *Пословање туристичких агенција и организатора путовања*, Београд: Универзитет Сингидунум, Факултет за туристички и хотелијерски менаџмент.
- Ћирић, А., (1984) Правне карактеристике делатности туристичких агенција, *Зборник радова Правног факултета у Нишу*, 203-213.
- Чавлек, Н., (1998). *Туроператори и свјетски туризам*, Загреб: Голден маркетинг.
- Шмид, В., (1977) *Путничка агенција и њени уговори са путницима и даваоцима услуга*, Београд: Савремена администрација.

